

K. GRIGAITYTĖS „TRAPUS VAKARAS“

PAMIRŠTAM, KAD TARP DVIEJŲ GYVENIMŲ ĮSTRIGOM

Poezijoje mados ateina ir praeina — kaip ir drabužiuose. Dabar poezijon atėjo mada — mini-eilėraščiai: trumpi, laisvo eiliavimo, asociacijos keliu dėliojamų vaizdų konstrukcijos, intelektualistinio, objektyvinio turinio. Tokis poezijos pobūdis yra lyg atitikmuo šio meto vadinamam abstraktiniam menui.

Yra tai priešybė taip neseniai viešpatavusiai klasiinei formai — grįstai strofom, su emociniu, subjektyviniu turiniu.

Tiek viena, tiek kita ar dar ateisianti forma poezijai gali būti vertinga. Tik čia minima naujoji forma lengviau gali nuslėpti poetinio talento trūkumus. Kaip abstraktiniame mene yra ir diletantiškų, taip ir šios rūšies poezijoje diletantizmas lengviau gali pasislėpti.

Tikroji poezija, reiškiamą ta ar kita forma, bus ta, kuri pažadins skaitytojui pergyvenimą ar savo refleksiniu ar emociniu tikrumu bei gilumu.

Kotryna Grigaitytė naujame poezijos rinkinyje *Trapus vakaras* stovi lyg slenkstyje tarp vienos ir antros formos. Pasirodo mokanti save išreikšti ir vienaip ir kitaip. Tebetėsia

savo anksčiau vartotą tradicinę ketureilinę, kuria ji reiškėsi natūraliai, žaismingai. Tos rūšies poezijos šiame rinkinyje daugiausia yra trečiajame skyriuje „Pastelinėm spalvom“. Tačiau rinkinį pradeda naujosios formos eilėraščiai. Ir šiam korespondentui rodo, kad tame skyriuje yra daugiausia eilėraščių su tikru pergyvenimu, vadinasi, daugiausia tikrosios poezijos („Į Lapkritį“, „Saulėgrąža“, „Medis“, „Gyvenimas teka“, „Nusistojęs vanduo“...).

Pergyvenamo turinio atžvilgiu poetė stovi riboje tarp praeities ir dabarties, anot jos, „tarp dviejų gyvenimų įstrigom...“ Žvilgsnyje į praeitį kartojasi grakšti žaisminga erotika („Trapus vakaras“). Kartojasi žvilgsniai į savo paliktąją tėvynę-žemę, kovotojus. Grakščiausiai gimtosios žemės pasiilgimas išsakytas „Žalio kilimo“ eilėraščiu. O tarp proginių eilėraščių (kurie paprastai sunkiai duodasi rašomi) poetei pavyko sukurti labai nuoširdų „Atsisveikinimą (tragiškai žuvusiam A. Vainiui)“, „Tada pamirštame (Broliui Jonui)“, Paskutinis prašymas (Mylimam Fredui)“.

Dabarties, tekančios dabarties, pergyvenimų pobūdį žymi pats pirmo skyriaus pavadinimas „Į Lapkritį“. Lapkričio motyvas jau reiškėsi ir poetės priešpaskutiniame rinkiny — „Rudens sapnuose“... Naujame rinkiny jis išplėtotas ir įprasmintas. Jis gali būti suprantamas kaip gyvenimo lapkritis, kada „neatsparūs vėjo šiurkštumui Nei baltai miglų vėsai, Leidžiamės į skardį“ („Į Lapkritį“); kada „Byra valandos, Lyg sėklos perdžiūvę, Atgal į žemę“ („Saulėgrąža“). Tai žmogaus svirimas į gyvenimo saulėlydį.

Tačiau tokios perspektyvos akivaizdoje poetei yra svetima niūri egzistencialistinė nuotaika. Svetima nuotaika, kuri kyla, kai neįaučiama gyvenimo nei mirties prasmės. O eilėraštyje „Absurdo akimis“ poetė tarsi polemizuoja su tais, kurie „brenda beprasmybės liūnu... žiūri absurdo akimis į tuos, kurie jų pagimdytoj tamsoj Nešasi žiburį. Žiburį, kuris

niekas neužgēsta“. Autorē tebežiūri j žmogaus ir tautos gyvenimā, tikēdama „Prisikēlimu“ (žr. „Tikējimas“, „Visata“, „Priekaištas“). Iš čia melancholija, švelnus optimizmas, bet ne tragizmas.

Trapus vakaras jau penktas tos pačios autorēs lyrikos leidinys, žymētas dar 1968 metų data. Kiti jos lyrikos rinkiniai buvo — *Akys pro vēduoklę* 1937, *Paslaptis* 1950, *Širdis pergamente* 1956, *Rudens sapnai*, (*Draugo* premijā gavēs 1963). Naujuoju rinkiniu K. Grigaitytē tebesilaiko stipriausij šio meto poečių viršūnēse.

Rinkinys jdomus dar ir tuo, kad jis turbūt vienintelis toks „sutelktinis“ ūeimos darbas: motina parašē, sūnus Raimundas padarē skoningā viršelj, o išleido savo lēšom dukra Rūta.

Kotryna Grigaitytē, *Trapus Vakaras*. Lyrika. Laisvēs Kovos Metai, 1968. 108 psl., kaina 3 dol.).